

A Jenter-féle anyanevelés

Többen azzal a kéréssel fordultak a Méhészet Szerkesztőségéhez, hogy részletesen ismertessük a Jenter-féle készülékkel történő anyanevelés mozzanatait, mert pontos, aprólékos leírással még nem találkozott, és a nevelés gyakran kudarcra végződött. A sikertelenség okait a részletek ismerete nélkül nehéz megmondani. Ez az anyanevelési módszer hasonlít az álcaáthelyezéses anyaneveléshez, a legnagyobb különbség az közöttük, hogy itt nem álcázó számmal, hanem a kivehető sejtalappal rakjuk át a fiatal alcákat az anyabölcső-kezdetekbe. A dajkacsalád kiválasztása és előkészítése, a dajkáztatás, a fedett bölcsők kezelése és felhasználása már mindkét esetben hasonló, így a Jenter-féle eszköz használatakor ugyanazokat a hibákat el lehet követni, mint a hagyományos módszer-nél! Ezért javasoljuk az ismertett módszert, vagy a már régen jól bevált módszer pontos betartását (A szerk.)

Akik még nem ismerik, azoknak néhány szóban bemutatom a készüléket és a segédeszközöket. Tulajdonképpen egy elemekből álló, összecuszkázható-szétcsuszkázható petéztető tokról van szó. Részai az alaplap, amely perforált, a kivehető sejtalapok, a hátsó borítólappal, a perforált fedél. Kiegészítő elemek a bölcsőkezdő, a kezelő rudacska, az anyásító dugók, a keltető kalickák.

A petéztető tok rögzítése

Egy lapból, melyben már volt fiasítás, a felső keretléc alatt a toknak megfelelő méretű nyílást vágunk ki. Ide helyezzük be a petéztető tokot. Első alkalommal az alaplapot bekenjük mézzel és hordásban, vagy etetés mellett kiépítjük a sejteket. Én az első sorozatot május elején szoktam indítani úgy, hogy az akácvirágzás közepére legyen érett bölcső. Azért időzíték így, mert a háromkeretes pároztatók nem kívánnak a hordásban különösebb gondos-

kodást, nyugodtan vándorolhatnak, a kis családcskák önálló életet élnek.

Előkészületi teendők

A tenyésznő lerekesztése előtt 5 nappal rendezem be a dajkacsaládokat, amelyek váltott dajkáként dolgoznak. NB 1/2 keretes rakodókkal dolgozok. Az anyát az alsó fiókra zárom, huzalpálcás anyarácscsal. A fiókra egykijárós választórámát kerül, melybe később egy lemezlap csúsztatható. A fenéket megfordítom úgy, hogy hátrafelé nyúljon a rőpnyílás, melyet bezárok. A rőpnyílás tehát az első és a második fiók között működik. Itt alakul ki a méhek ki-be járása. A második fiókba legalább 7-8 fias keret kerül. Megkezdem az etetést, esténként 1 liter 1:1 arányú cukorsziruppal. A tenyésznő lerekesztése előtt kettő nappal ellenőrzöm, és ha kell erősítem és bebölcsőzöm a dajkacsaládokat.

A tenyésznő lezárása

A korábban kijelölt tenyészcsaládba, melyet szintén már 5 napja etetek, beteszem az anyát, a petéztető tokba. A reggeli órákban kerüljön erre sor. A tokot visszateszem a fészek közepére, két vegyes fias keret közé. Az etetést folytatom.

A következő napon, a reggeli órákban az anyát kiveszem a tokból. Az anya az alsó fiókba kerül, az anyarács alá. A tokot a második fiókba teszem, levett fedéllel, két fias keret közé.

A lerekesztést követő harmadik napon a dajkacsaládokat ellenőrzöm, ha kell bebölcsőzök, az alsó fiókból fias kereteket emelek föl a második fiókba. Beteszem a választórámába a lemezlapot. Ezzel az ide tájolt méheket a második fiókba terelem, zsúfolttá téve így azt. A hátrafelé néző fenéken megnyitom az alsó fióknak a rőpnyílást. Tehát egy anyátlan indító dajkát kaptam a második (második-harmadik) fi-

ókban. A lerekesztést követő negyedik napon délután álcázok. Azért délután, mert akkor már a petékből kikeltek a lárvák. Ez azért fontos, mert tapasztalatom szerint a petéket kidobják a méhek. Meleg, de árnyékos helyen, rossz idő esetén az autóban, a kezelőpálca segítségével kiveszem az alcás sejtalapokat az alaplapból és bedugom őket a bölcsőkezdetekbe. A bölcsőkezdeteket pedig a tenyészkeret 8 mm-es furatába helyezem, gyengén benyomva. A dajkát a behelyezés előtt átnézem, ha kell bebölcsőzöm, majd beteszem a tenyészkeretbe, két vegyes fias keret közé. A következő napon, délután, kihúrom a választlemezt a választórámából, ezzel egy időben a fenéket bezárom a rőpnyílást. A dajkacsalád anyás dajkaként működik tovább.

A tenyésznő berekesztése utáni nyolcadik napon az anyás fiókot ellenőrzöm, ha kell bebölcsőzöm. Újra beteszem a választlemezt és megnyitom a fenék rőpnyílását. A bölcsők befedését az anyátlan dajka fejezi be.

Hat nappal ezután (a lerekesztéstől számított 14. napon) be-

rendezem a 3 keretes pároztatókat egy fedett fias, egy üres és egy virágporos-mézes kerettel, két léputca méhvel. Két óra múlva beadom a fedett bölcsőket.

Két hét múlva ellenőrzöm a petéztést. Alapvetően fontos, hogy az 5. naptól kezdve a 8. napig befejezően, etessük a dajkacsaládokat. A tenyészcsaládokat pedig az álcázásig.

Evek óta a leírt módszer szerint dolgozok. Két petéztető tokot használok két tenyészcsaládban, így biztosan kapok kellő mennyiségű petét. Négy dajkacsaládot rendezek be. 1997-ben az anyákat május 8-án, majd június 8-án helyeztem be a tokokba. Egy dajkacsalád 30 alcát kap. Az első sorozatban a 120 alcából 103 bölcsőt nyertem, a második sorozatban a 120 alcából 87 bölcsőt kaptam.

Mi az előnye ennek az eszköznek? Az, hogy nem kell az alcát a sejtől kiemelni, azt áthelyezni. Nem kell bölcsőalapokat mártani. Az álca sértetlenül, a saját pempőgyáiban kerül át a dajkacsaládhoz. Gyors, nagyon gyors a munka. Kedves méhésztársak, leírtam a saját gyakorlatomat. Remélem, találnak benne használható elemeket. Jó anyanevelést kívánok Önöknek.

Kékes Gábor

Megkezdte munkáját a bizottság

Az idén április elsejétől lépett hatályba az a Méhészeti Terméktanács által kezdeményezett, a hazai forgalmazású mézek minőségének védelmében született megállapodás, amelyhez eddig – aláírásával – tucatnyi mézüzem és méztöltéssel foglalkozó méhészt csatlakozott. Néhány nagy mézkeszerelő vállalkozó különböző tartalmi és formai okokra hivatkozva nem írta alá a megállapodást, mások nem is reagáltak a terméktanács levelére.

Április 2-án megtartotta alakuló ülését az a 6 fős bizottság is, amelynek tagjai az ország bármelyik területén vásárolhatnak, bár-

ki által üvegezett mézet. Az egyik mintát Mosonmagyaróvárra küldik, ahol az alapos laboratóriumi vizsgálatból kiderül: valódi vagy hamis termékről van-e szó. Ha hamis mézet jelez az eredmény, akkor megkezdődik az idézett lapszámunkban már ismertített vizsgálat-sorozat, ami igen kemény szankciókkal, végső soron büntető feljelentéssel zárul.

A bizottság elnökeül Marosi Józsefet, az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület munkatársát választotta, s a testület megalakulásával egyidejűleg megkezdte munkáját.

D. I.

A Jenter-módszer a gyakorlatban

Azért vállalkozom az írásra, mert több méhésztársamnál nehézségbe ütközött a Jenter-féle anyanevelés. Magát a készüléket nem írom le, mivel már több cikkben is ismertették (Méhészet 1993/6., 1995/12.). Az újdonság csupán annyi, hogy a 90 db mozgósejtes Jenter újabban 110 db mozgósejttel készül, és ezek be vannak fenekelve.

A tenyészcsoport kiválasztása

Jó tulajdonságokkal rendelkező családoktól nyerjük a tenyészanyagot

- nagy tavaszi áttelelő népeség,
- sok fiasítás,
- nyugodt viselkedés,
- jó takarító hajlam,
- nagy mézhozam.

Elfogadó dajkacsoport kiválasztása, előkészítése

A dajkacsoportot 15 nappal előbb hordással, vagy etetéssel serkentjük. 30 1/2 NB, vagy 15 NB keret erősségűre fejlesztjük fel a családot, ahol legalább 14 1/2 NB, vagy 7 NB keret táblás fiasítás legyen. Az anyanevelést 1/2 NB kaptárral ismertetem. (15, illetve

18 NB kaptárban három részre osztva, ugyanúgy alkalmazható.) Szükségünk van egy Hannemann rácsra és egy dupla rostaszövetes választóra. A két rostaszövet között a távolság 1,5-2 cm legyen.

Tenyészanyag előállítás, petéztetés

A Jenter-készülékbe helyezzük a mozgósejteket. A műanyag lépet bekenjük mézzel, beakasztjuk a lépet a fészekbe (hétfő, 10 óra). 24 óráig bent hagyjuk, hogy a méhek gondozásba vegyék (mozgósejtek befeketezése, sejtek kihúzása). Ha nincs hordás, a családot etetéssel biztatjuk. Ezután az anyát megkeressük és a tokba helyezzük (kedd, 11 óra). 24 óra múlva az anyát kivesszük (szerda, 12 óra) és ellenőrizzük bepetéztettségét. 70-100 petét számolhatunk meg.

A negyedik napon a kikelt alcák

kat áthelyezzük a bölcsőalapokba, a sejtalaphúzó segítségével. A petéket, illetve a frissen kikelt 1-2 órás alcákat nem, vagy rosszul fogadják el a méhek, ezért inkább ettől idősebb alcákkal dolgozzunk. Ezután az előre elkészített tenyészlécebe helyezzük át az alcákat (2 léce 2x18 lyukat fúrunk úgy, hogy a műanyag bölcsőalap egyharmada belesüllyedjen a léce fura-tába). A két léce 4-4 szöggel belehelyezzük a keretbe, úgy, hogy a szögfejek közül a lécek kicsúsztatatók legyenek.

Elfogadtatás, dajkáltatás

Az ötödik nap délelőtt (szombat, 10 óra) az anyát megkeressük a leendő dajkacsoportnál, és alsó fiókba tesszük, 4-6 nyitott fias kerettel, és üres, fiasításra alkalmas kerettel. Az első fiókra rátesszük a Hannemann rácsot. A második fiókba 8 táblás fias, főleg fedett fias keretet teszünk, és ráakasztjuk a fészekre. A harmadik fiókba 7 db jó mézes keretet, valamint 2 db virágpóros keretet teszünk középre, és ezek között helyet hagyunk a 10., hiányzó keretnek. Majd ide kerül a tenyészkeret, a fiatal méhek a kihagyott helyet kitöltik. A harmadik fiók alá tesszük a rostaszövetes választót, és a második fiók fias kereteiről fiatal méheket rázzunk, söpörjünk a harmadik fiókba. annyi méh azért maradjon a második fiókban, hogy a fiasítást gondozzák. Ha úgy érezzük, hogy nem elég zsúfolt a harmadik fiók, akkor egy másik családtól rázhatunk még hozzá fias kereteket fiatal méheket.

A harmadik fiókot rátesszük a második fiókra, és bezárjuk a kaptárt. Szombat délután 14 óra-kor kivesszük a készüléket a tenyészcsaládtól, és a mozgósejteket a bölcsőalapokba helyezzük. gyorsan dolgozzunk. A tenyészlécebe beledugjuk az alcás bölcsőalapokat, ha megtelt, a harmadik fiók közepén kihagyott keretének helyére beakasztjuk a tenyészkeretet, és bezárjuk a kaptárt. 1-2 liter szirupot adjunk a családnak.

24 óra múlva, vasárnap 15 órakor, miután megtörtént az elfogadás, kivesszük a rostaszövetes választót a 2. és a 3. fiók közül, kiemeljük a tenyészkeretet, és a 2. és a 3. fiókot megcseréljük. A tenyészkeretet a most már 3. fiók fias keretei közé rakjuk. Zárjuk be a kaptárt és 1-2 liter szirupot adjunk a családnak.

A nyolcadik napon (szerda) el-

lenőrizzük az elfogadást, és elvégezzük a nem kívánt bölcsők le-szedését is. A fias kereteket át-nezzük, és az esetleges húzott bölcsőket eltávolítjuk. Az elfoga-dás jónak mondható, ha az alcák 70-90%-ából bölcsőket nevelnek. (A címlapfotón látható bölcsők sokasága 90%-os sikerről árul-kodik.)

Pároztatás előkészítése, párzásellenőrzés

A 14. napon kölyökszaládokat készítünk, 10 keretes, négy felé elválasztott pároztatókba egy fedett fias és egy mézes keretet a rajta ülő méhekkel áthelyezünk. A pároztatókat a kívánt helyre szállítjuk (délutáni kihelyezés, árnyékos helyre). Két óra múlva a bölcsőket kivesszük a dajka-családoktól, nikecell dobozba helyezzük (kihűléstől, túlmelegedéstől óvjuk). A pároztató fias lépének felső léce alá, középre, a fiasítás fölé közvetlenül kis mélyedést készítve, belenyomjuk a lépbe a bölcsőt, úgy, hogy az ne sérüljön meg.

A 28. napon a pároztatókat ellenőrizzük, a petéző anyákat zárkazzuk, két óra múlva az új sorozatból nevelt bölcsőket be-akasztjuk. Egy pároztatóval 4-5 sorozat nevelhető fel.

Fontos tanácsok

- Gyorsan dolgozzunk,
- a kijáró mindig az anyás részen legyen nyitva,
- hagyjunk elegendő helyet a készülék és a lépek között, hogy a méhek elférjenek,
- a kezeléseknél füst nélkül, vagy nagyon kevés füsttel dolgozzunk, nehogy a méhek az alcákat kiszívják,
- a petéztető tokot bepetéztet-ségének ellenőrzésekor napsugár ne érje,
- a családnak bőséges méze, illetve virágpóra legyen, termé-szetes hordással, vagy etetéssel serkentjük a családot az anyane-velési hajlamra,
- a tenyészanyag átrakásakor a hőmérséklet megfelelő legyen, nagy melegben árnyékban, hideg-ben napon a déli órákban dol-gozzunk,
- a petéztető tokot alacsony keretnél az alsó fiókban, magas keretnél a keret alsó részébe szabjuk be.
- Sikeres anyanevelést kívánok minden méhésztársamnak!

Szabó László

MEGHÍVÓ

Mézért Kft. SZEGED, Arany J. u. 8.

1999. július 17-én

I. Szegedi Mézesnapot és Méhésztalálkozót szervez Szegeden

Helye: Szeged, Horváth M. u. 2. (Vedres István Szakközépiskola)

Programok:

- 9.00 Megnyitó
Mézért Kft. ügyvezető igazgatója
Helyi szervezetek vezetői
- 10.00 Sajermann Géza, OMME-elnök
- 10.30 Kovács Ferenc, CSMME-elnök
- 11.00 Gyömbér László, Csongrád Megyei Agrárkamara, elnök
- 12.00 Antal József, FVM Megyei Hivatal vezetője
- 12.30 Méhészeti Terméktanács

Eszközgyártók és -forgalmazók jelentkezését várjuk!

Kiállításra és vásárra jelentkezés:

Mézért Kft., 6720 Szeged, Arany J. u. 8.

Nagy Judit Tel.: (62)-426-063, (06)-(30)-214-1960

Jelentkezési határidő: 1999. június 15.